

פרק 7 - תרבות ופנאי

מקורות

לוח 1: ע'//מינהל החינוך, התרבות והספורט

לוח 2: ע'//מינהל החינוך, התרבות והספורט

- קורא רשום** - מתייחס לקוראים שרשומים בספריות כמנויים של אותה ספרייה.
קורא פעיל - מתייחס לכל אדם שהשאל ספר בין אם הוא רשום/מנוי ובין אם לאו.

לוח 3: המוזיאונים המופיעים בלוח

- מוזיאונים** - מוסדות ציבוריים המוכרים והמוגדרים כמוזיאונים ע"י חוק המוזיאונים. מוזיאונים המופיעים בפרק זה הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י מינהל החינוך, התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוח 4: התאחדות ענף הקולנוע בישראל

לוח 5: המוסדות המופיעים בלוח ומינהל החינוך, התרבות והספורט

המוסדות המופיעים בלוח הם מוסדות ציבור מוכרים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט. אלו הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י מינהל החינוך, התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוחות 6-8: ע'//מינהל החינוך, התרבות והספורט

תיאור והסבר

1. ספריות עירוניות

רשת הספריות העירוניות של העיר כוללת 21 ספריות, מהן 19 ספריות שכונתיות ועוד שתי ספריות מרכזיות: ספריית שער ציון - בית אריאלה והמרכז למוסיקה והספרייה ע"ש פליציה בלומנטל, המהווה את ספריית המוסיקה המרכזית. מבין הספריות השכונתיות ממוקמות 13 ספריות במרכזים קהילתיים. ספרייה אחת משרתת בעיקר דוברי ערבית ומאוישת בצוות דובר ערבית - ספריית תרשיש. מספר הספרים בספריות ב-2012 עמד על 943,149, מספר נמוך בכ-90 אלף ספרים בהשוואה למספר הספרים ב-2011 (לוח 7.1). מספר הספרים הצטמצם בשל תיקונים בצורת הדיווח: בשנת 2012 לא נכללו ספרים לא מקוטלגים בבית אריאלה, ולא נכללו תווים ופריטים אחרים בספריית המוסיקה. במרכז למוסיקה וספרייה ע"ש פליציה בלומנטל היו בנוסף כ-29,500 חוברות תווים, 11,807 תקליטורים, כ-18,000 תקליטים ועוד 638 קלטות DVD. מתוך הספרים, 252,307 לא ניתנים להשאלה.

מספר הקוראים הרשומים (המנויים לספריות העירוניות) בסוף 2012 עמד על 74,398 שהם כ-18% מאוכלוסיית העיר. מספר הקוראים הפעילים בספריות במהלך 2012 היה 35,274, גידול של כמעט כ-3% בהשוואה לשנה שלפני כן. מספר השאלות הממוצע לקורא פעיל עמד על ספר אחד לחודש (לוח 7.2). במהלך 2012 היו בספריות העירוניות 33,534 השאלות ספרים בממוצע לחודש, מספר השאלות

נמוך בהשוואה לזה שהיה ב-2011 (35,221 השאלות בממוצע לחודש). אפשר לראות כאן שתי תופעות מנוגדות: מספר הקוראים הפעילים עלה, אך מספר ההשאלות הממוצע לחודש ירד.

ספריית "שער ציון - בית אריאלה" הינה הגדולה והמרכזית שבין הספריות העירוניות ולה היו ב-2012 23,924 קוראים רשומים. בשנת 2012 היא העמידה לרשות הקהל כ-375,000 ספרים להשאלה ולעיון. מספר ההשאלות החודשי הממוצע עמד על כ-9,200 ומספר הקוראים הפעילים ששאלו ספרים במהלך 2012 היה כ-8,900.

ספריות תל-אביב-יפו היו מנויות על 16 מאגרי מידע שאליהם ניתן לגשת מרחוק (ובנוסף, על עוד חמישה מאגרים שהגישה אליהם היא מספריית בית אריאלה בלבד). כ-600 מנויים נהנו משירות זה. מספר הכניסות הממוצע לחודש בשנת 2012 למאגרי המידע עמד על 274, גידול של 29% בהשוואה לשנה שלפניה. מספר המבקרים בספריות לצורך עיון בשנת 2012 היה כ-114,000 ועוד כ-82,000 מבוגרים וילדים הגיעו לספריות על מנת לגלוש, ללמוד ולשחק באינטרנט. מספר הכניסות ל"מפתח העיתונות" - מאגר הפניות לעיתונות יומית שפותח על-ידי ספריית בית אריאלה ומשמש את כלל הציבור, עמד על כ-53,000.

בספריית בית אריאלה פועל מרכז תרבות אשר מציע לקהל הרחב קורסים, ימי עיון, סדנאות, שעות סיפור, ועוד. הרצאות וימי עיון מתקיימים גם ביוזמת הארכיון הישראלי למחול והספרייה, אשר פועלים בבית אריאלה. כמו כן, מתקיימות פעילויות תרבות מסוגים שונים בספריות העירוניות. בסך הכל, בשנת 2012 השתתפו כ-48,500 מתושבי העיר ואורחיה בפעילויות אלה. מספר התלמידים אשר קיבלו הדרכה בספריית בית אריאלה ובספריות האחרות עמד על כ-12,500.

2. מוזיאונים

בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי - הן בתחום ההיצע והן בתחום הצריכה. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו (ראה/ה הגדרה בסעיף "מקורות" בעמוד הקודם) עמד ב-2012 על 1.45 מיליון ביקורים. נתון זה נמוך במעט בהשוואה לשנת 2011 (בה נרשמו כ-1.51 מיליון ביקורים) ודומה למספר הביקורים שנרשמו בשנת 2010. בסך הכל מספר הביקורים במוזיאוני העיר במגמת עלייה ומאז תחילת שנות ה-2000 חלה עלייה של כ-40% בביקורים אלו (בשנת 2000 היו כ-1.0 מיליון ביקורים).

עם המוזיאונים הגדולים של העיר נמנה מוזיאון ארץ ישראל-תל-אביב שנוסד ב-1953. בחלקו הגדול הוא ממוקם ברמת אביב על שטח של 140 דונם. זהו קומפלקס מוזיאוני המקיף מספר ביתנים ומספר מרכזי פעילות וביניהם: ביתן הזכוכית, ביתן הקרמיקה, ביתן קדמן למטבעות, ביתן נחושתן, ביתן לאתנוגרפיה ולפולקלור, ביתן תל קסילה, מרכז אדם ועמלו, ביתן הדואר והבולאות, פלנטריום ועוד. למוזיאון שלוחות נוספות ברחבי העיר, לדוגמא היכל העצמאות ומוזיאון ישראל לתיאטרון. מספר הביקורים במוזיאון ובשלוחותיו בשנת 2012 עמד על 201,853, מספר קטן משמעותית מזה שנרשם בשנים הקודמות (בשנת 2011 היו 437,365 ביקורים) וזאת בשל סגירת המוזיאון היכל העצמאות לרגל שיפוץ. בשנת 2012 נפתחו במוזיאון זה 20 תערוכות חדשות במגוון תחומים (תערוכות צילום, תערוכת תכשיטים, יודאיקה ועוד). במוזיאון התקיימו הפעלות והדרכה לבני נוער ולתלמידים בהן השתתפו כ-24,700 תלמידים.

מוזיאון אחר, מוזיאון תל-אביב לאמנות, הוא המוזיאון לאמנות מודרנית מהחשובים ומהמרכזיים בישראל. המוזיאון, נוסד בשנת 1932 בביתו של ראש העיר הראשון, מאיר דיזנגוף. ב-1971 הושלמה הקמת משכנו הנוכחי של המוזיאון. במסגרת מוזיאון תל-אביב לאומנות פועל גם ביתן הלנה רובינשטיין לאמנות בת-זמננו המשמש לתערוכות מתחלפות בכל תחומי העשייה האמנותית העכשווית, מישראל ומח"ל. הביתן הוקם ב-1959 בתרומת קרן הלנה רובינשטיין והיה משכנו של מוזיאון תל-אביב עד שזה עבר ב-1971 לבניינו המרכזי, בשד' שאול המלך. בשנת 2011 נחנך אגף חדש במוזיאון שהכפיל את שטח המוזיאון הקיים. האגף תוכנן כמבנה נפרד וייחודי על-ידי האדריכל האמריקני פרסטון סקוט כהן, מבנה המהווה ציון דרך באדריכלות של העיר תל אביב-יפו ושל ישראל. נוסף על תערוכות הציור והפיסול, מציג המוזיאון גם תערוכות בנושאי אדריכלות, צילום, עיצוב וכן סרטי וידאו.

במהלך 2012, הוצגו 23 תערוכות מתחלפות במשכן בשד' שאול המלך ו-3 בביתן הלנה רובינשטיין. במוזיאון ישנן 8 תערוכות קבע (כולל תערוכת הקבע בגן הפסלים), בהן מוצגים פריטים מ-11 אוספים שונים. מספר הביקורים במוזיאון הגיע בשנת 2012 ל-684,581, ובביתן הלנה רובינשטיין היו בשנה זו עוד 46,256 ביקורים, כלומר מספר הביקורים הכולל עמד על 730,837. משנת 2008

החלה עלייה במספר הביקורים (ב-2008 היו 475,444 ביקורים), ובשנת 2012 נרשם שיא במספר הביקורים מאז הקמתו.

בית התפוצות קנה לעצמו מקום מיוחד לא רק בין מוסדות התרבות של העיר ושל המדינה, אלא גם בעולם היהודי כולו, בתור המוזיאון הראשון לתולדות העם היהודי, המוקדש להצגת חיי היהודים ותרומתם ליצירה ולתרבות האנושית למעלה מ-2,000 שנה. המוזיאון מהווה גם מרכז תרבותי רב גווני בתחום התרבות והאמנות היהודית. בשנת 2012 ביקרו בבית התפוצות 129,814 איש, מספר נמוך מזה שהיה בשנת 2011 (139,005), אבל גבוה מזה שהיה בשנים שלפני כן. חלק מהמבקרים השתתפו בימי עיון, בסדרות ובהרצאות ובפעילויות נוספות שארגן המוזיאון.

נוסף לשלושת המוזיאונים הגדולים: מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות ובית התפוצות, קיימים בעיר מוזיאונים קטנים יותר, אך בעלי ייחוד משלהם. הגלריה האוניברסיטאית לאומנות ע"ש גניה שרייבר באוניברסיטת תל-אביב הוקמה ב-1976. בנוסף לתערוכות המתחלפות היא משמשת מעבדת מחקר לתלמידי אמנות ולסטודנטים המתמחים במוזיאולוגיה באוניברסיטה. ב-2012 היו כ-29,000 ביקורים בדומה למספר הביקורים השנתי שנרשם בעשור האחרון (כ-30,000 איש).

המוזיאונים של משרד הביטחון הכוללים את: מוזיאון ההגנה ע"ש אליהו גולומב, מוזיאון האצ"ל, מוזיאון האצ"ל בתש"ח ע"ש עמיחי פאגלין, מוזיאון לח"י ע"ש יאיר שטרן, מוזיאון הפלמ"ח (חדש) ומוזיאון בתי האוסף לתולדות צה"ל. במוזיאונים אלה ביקרו ב-2012 כ-178,300 ביקורים, מהם כ-80,900 ביקורים במוזיאון הפלמ"ח.

במאי 1998, נפתח מוזיאון נחום גוטמן, בבית הסופרים ההיסטורי בשכונת נווה צדק. היצירות לאוסף המוזיאון נתרמו ע"י משפחת גוטמן. בסוף 2010 נפתח אגף חדש במוזיאון שהכפיל את שטחו. בשנת 2012 היו במוזיאון 32,226 ביקורים, מספר גבוה מזה שנרשם בשנתיים האחרונות.

לצד מוזיאון זה פועל בעיר גם מוזיאון "בית ראובן" בו ביקרו במהלך 2012 12,709 איש. מספר זה נמוך במעט ממספר הביקורים שנרשם ב-2011 (13,079), ומצביע על מגמת צמצום במספר המבקרים מאז שנת 2009 בה נרשמו 22,146 ביקורים.

מוזיאונים נוספים בעיר הם: בית ביאליק (כ-60,000 ביקורים), בית בן גוריון (בו היו במהלך 2012 כ-50,000 ביקורים), מוזיאון ז'בוטינסקי (כ-13,000 ביקורים ב-2012) ובית הקרן הקיימת (בו היו כ-8,700 ביקורים ב-2012). נוסף על כן, העירייה תומכת במספר גלריות ציבוריות לאומנות פלסטית כגון: "בית האומנים", "סדנאות האמנים", "הגלריה לאומנות חזותית", "המרכז לאומנות עכשווית" ועוד, בהן היו כ-88,000 ביקורים בכ-150 תערוכות. העירייה סיפקה כ-35 סדנאות ומרחבים ליצירה (כולל מקלטים), מתוכם 28 היו מאוישים ע"י אומנים ועל-ידי 3 עמותות. כמו כן, בת"א-יפו קיים הרכיז הגדול בישראל של גלריות פרטיות; בעיר פועלות למעלה מ-40 גלריות פרטיות ובהן מוצגות תערוכות ואוספים לציבור הרחב.

3. אומנויות הבמה

ת"א-יפו משמשת מרכז מטרופוליני וארצי גם בתחומים של מופעי במה לסוגיהם.

3.1 מוסיקה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והוותיקה בישראל, נוסדה בשנת 1936 ע"י ברונסלב הוברמן. התזמורת מופיעה דרך קבע בהיכל התרבות בתל-אביב. בשנת 2012 ערכה התזמורת 144 קונצרטים בעיר (לוח 7.4) ומספר הביקורים בהם עמד על כ-167,000. 42 קונצרטים נוספים נערכו ברחבי הארץ בהם היו כ-58,600 ביקורים. בשנת 2012 נרשמה ירידה גדולה במספר הביקורים בהשוואה לשים הקודמות בעשור האחרון: בשנת 2008 היה שיא של כ-333,000 ביקורים ומאז החלה מגמת צמצום במספר ביקורים. עם זאת, בהשוואה לשנים קודמות, מספר קונצרטים עלה משמעותית, למעשה בשנת 2012 היה מספר הקונצרטים הרב ביותר שקיימה התזמורת הפילהרמונית לאורך השנים.

בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2012 עמד על 39, מספר קטן בהשוואה לזה שהיה בשנים קודמות. מספר הביקורים בקונצרטים הללו - 16,781 ביקורים - הוא הנמוך ביותר שנרשם בשני העשורים האחרונים. מספר הביקורים הנמוך

בהשוואה לשנים הקודמות המהווה המשך למגמת הצמצום שהחלה בשנת 2006 (בה היו כ-44,000 ביקורים).

בשנת 1985 הוקמה האופרה הישראלית החדשה, לאחר סגירתה של האופרה הישראלית (הישנה) ב-1982. באוקטובר 1994 חנכה האופרה הישראלית את ביתה החדש במשכן לאומניות הבמה במרכז גולדה, בסמוך למוזיאון תל-אביב וספריית שער ציון - "בית אריאלה". בשנת 2012 הועלו 271 מופעים באופרה הישראלית בהם היו 200,099 ביקורים. בהשוואה לשנת 2011 מדובר בעלייה במספר המופעים (בשנת 2011 היו 259 מופעים) וירידה במספר הביקורים (בשנת 2001 היו 244,749 ביקורים).

3.2 תיאטרון

בת"א-יפו מרוכזים תיאטרונים ואולמות תיאטרון רבים. הוותיק שביניהם הוא "הבימה", שנוסד במוסקבה ב-1918, ועבר לתל-אביב ב-1931. במהלך שנת 2007 התחיל שיפוץ בבניין התיאטרון, כך שהצגות התיאטרון התארחו באולמות אחרים בעיר. השיפוץ השפיע על מספר ההצגות המועלות ועל מספר הביקורים. השיפוצים המשיכו במהלך השנים 2009 ו-2010 והם הסתיימו רק בשנת 2011. בשנת 2011 הועלו על-ידי תיאטרון הבימה 1,204 הצגות בהן היו 680,000 ביקורים (לוח 7.4). זהו מספר ביקורים נמוך יותר בהשוואה למספר הביקורים שנרשם בשנתיים האחרונות - בשנת 2009 היו כ-800,000 ביקורים ובשנת 2010 היו כ-850,000 ביקורים. יש לציין שבמהלך שנת 2012 התיאטרון החליף את מערכות המחשוב, דבר שגרם לכך שלא נמסרו נתונים על מספר ההצגות והביקורים עד ערב פרסום השנתון הנוכחי.

גם תיאטרון "הקאמרי" הוא בין התיאטרונים הוותיקים בעיר, התיאטרון נוסד בתל-אביב בשנת 1944. בשנת 2012 הועלו 1,447 הצגות ומספר הביקורים הגיע ל-700,000 איש, בדומה לשנה הקודמת, זהו מספר שיא מאז היווסדותו של התיאטרון. התיאטרון פועל גם בזירה החוץ עירונית והבין-לאומית והוא העלה ב-2012 כ-640 הצגות בכל רחבי הארץ ועוד 17 הצגות בחו"ל.

בין האכסניות הנוספות לפעילות תיאטרונית ותרבותית, תופס מקום חשוב תיאטרון בית לסינ, שערך בשנת 2012 657 מופעים באולמות בית לסינ ובאולמות אחרים בעיר. סך כל הביקורים בתיאטרון זה הגיע ל-404,871, בדומה למספר שהיה בשלוש השנים האחרונות.

בשנת 1991 נוסד בתל-אביב-יפו תיאטרון "גשר" ע"י עולים מבריה"מ לשעבר - התיאטרון מציג בשפה העברית. בשנת 2012 נערכו 237 מופעים בתל-אביב-יפו, בהם היו 92,003 ביקורים, ובנוסף עוד 145 הצגות בהם היו כ-94,250 ביקורים ביישובים אחרים בישראל. זהו מספר שיא של הצגות וביקורים מאז היווסדו של התיאטרון.

מרכז נוסף לאומניות הבמה הוא מרכז סוזן דלל למחול ותיאטרון בנוה צדק, שנפתח בסוף 1989. בשנת 2012, נערכו במרכז 657 מופעים, ומספר הביקורים במופעים אלו הגיע ל-131,295. בארבע השנים האחרונות מסתמנת ירידה במספר המופעים, מ-890 מופעים ב-2009 ל-657 מופעים, תוך תנודתיות במספר הביקורים במופעים הללו.

בתל-אביב-יפו פועלים גם תיאטרונים הפונים לאוכלוסיות ייחודיות, כגון תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער. ב-2012 הועלו תחת קורתו בתל-אביב-יפו 561 הצגות ובהן צפו כ-106,000 בני נוער וילדים. כמו כן, תיאטרון היידישפיל לדוברי שפת האידיש, הוא תיאטרון ייחודי שהעלה בשנת 2012 70 הצגות בהן צפו 21,854 איש.

ביפו פועל תיאטרון "הסימטה" בו הועלו 528 הצגות פרינג' בהן היו כ-30,000 ביקורים. במסגרת תיאטרון פרינג', בשנת 2012, פעלו בעיר עוד שני מרכזים: תיאטרון "תמונע", בו הועלו 1,049 מופעים עם כ-67,000 ביקורים ותיאטרון "צוותא", בו הועלו 219 מופעים עם כ-13,600 ביקורים.

3.3 מחול

בעיר פועלות מספר להקות וביניהן: להקת הבלט הישראלי, להקת בת-שבע, אנסמבל בת-שבע, להקת ענבל פינטו, להקת הפלמנקו הישראלית, להקת המחול רינה שיינפלד ועמותת הכוריאוגרפים. חלק גדול מהפעילות של הלהקות מתבצעת מחוץ לעיר. שתי הלהקות הגדולות הן הבלט הישראלי ובת-שבע. הבלט הישראלי הציג בעיר 35 מופעים (מתוך 96 בסה"כ), בהם היו כ-55,556 ביקורים;

ולחקת בת שבע הציגה בעיר 155 מופעים (מתוך 229 בסה"כ) בהם היו כ-61,180 ביקורים. בשנת 2012 בלטה עמותת הכוריאוגרפים שהעלתה 184 מופעים בעיר, בהם היו כ-101,300 ביקורים. מוסד חשוב למחול המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים", בו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר (ראה פירוט בסעיף 5 להלן).

4. קולנוע

מכלל 13,029,524 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2012, 810,971 (6.2%) נערכו בבתי קולנוע בת"א-יפו. באופן כללי, מהנתונים שמצויים בידינו החל בשנות ה-60, עולה שמספר הביקורים בקולנוע ירד משמעותית הן ברמה הארצית והן ברמה העירונית. בשנים האחרונות ניתן לראות שתי מגמות הפוכות: ברמה הארצית נרשמה עלייה במספר הביקורים בקולנוע, בעוד שברמת העיר, נרשמה מגמת ירידה מתמשכת (לוח 7.5). בשנת 2012 בצורה יוצאת דופן נרשמה עלייה משותפת בהשוואה לשנת 2011 במספר הביקורים בבתי הקולנוע בעיר (עלייה של כ-1.1%) ובכלל ישראל (עלייה של כ-8.3%).

בתל-אביב-יפו קיימים 19 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 3,764 מושבים, המהווים כ-9% מכלל המושבים בישראל. החל בסוף שנות ה-90 ועד שנת 2006 מספר האולמות בעיר היה יציב ועמד על כ-48 אולמות. בשנת 2007 מספר האולמות ירד ל-31 אולמות (ירידה של כ-35%). מאז, מספר האולמות במגמת ירידה. מגמה דומה מתרחשת גם בנוגע למספר הביקורים בבתי הקולנוע בעיר - לפני כשני עשורים, בשנת 1990, מספר הביקורים עמד על כ-4 מיליון, בעוד שבשנת 2012 מספרם ירד לכ-811,000 ביקורים, כלומר משנת 1990 ועד שנת 2012 חלה ירידה של כ-80% במספר הביקורים בבתי הקולנוע בעיר. מגמה זו מתקיימת גם בישראל, אם כי היא מתונה יותר וכאמור, בשנים האחרונות נרשמה מגמת עלייה מתונה - משנת 1990 עד שנת 2005 חלה ירידה של כ-23% במספר הביקורים בבתי הקולנוע בישראל, ומשנת 2005 ואילך החלה מגמת עלייה מתונה (בשנת 2012 הייתה עלייה של כ-56% בהשוואה לשנת 2005).

אחד המפעלים התרבותיים הייחודיים בעיר הוא הסינמטק הישראלי. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת סרטי איכות; קורסים שונים וביניהם סדנאות לאנימציה; ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים וכן מתן שירותי ספרייה. בשנת 2012 הוקרנו בסינמטק כ-2,000 סרטים ומספר הביקורים עמד על כ-423,300; מספר המנויים בשנת 2012 היה כ-4,000. הספרייה של הסינמטק שירתה בשנת 2012 כ-3,000 איש.

בסינמטק התקיימו בשנת 2012 סדרות מיוחדות בשיתוף עם גופים חיצוניים כגון: האוניברסיטה הפתוחה, "קתדרה" ועוד. בשנת 2012 התקיימו בסינמטק מספר רטרופקטיבות ליוצרים מן העולם, הוקרנו ביוגרפיות קולנועיות, הוצגו סרטים של מדינות שונות (אנגליה, צרפת, אירלנד ועוד), התקיימו הקרנות בתחום פילוסופיה וקולנוע, התקיים מועדון הסרט המופרע ועוד. בסינמטק התקיימו בשנת 2012 מספר פסטיבלים בשיתוף עם עיריית תל-אביב-יפו, וביניהם: ג'אז בלוז וידאוטייפ, פסטיבל אנימציה, הפסטיבל הבינלאומי השמיני לסרטי ילדים, 'דוקאביב', 'אייקון', פסטיבל מדע בדיוני, פסטיבל 'קולנוע גאה' ועוד.

5. חינוך משלים ופעולות תרבות עירוניות

עיריית תל-אביב-יפו מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה (לוחות 7.6-7.9). בשנת 2012, פעלו במסגרת זו מרכזים קהילתיים (18 מוסדות), מרכזי ספורט, מתחמי קאנטרי קלאב ועוד. בסך הכל השתתפו בפעילויות השונות במוסדות העירוניים הללו 92,078 תושבים, בדומה למספר שנרשם אשתקד (91,886 תושבים).

מוקד פעילות עיקרי הוא המרכזים הקהילתיים - מספר המשתתפים בחוגים במרכזים הקהילתיים עמד בשנת 2012 על כ-39,640 תושבים. מבין המשתתפים בחוגים במוסדות אלה ב-2012, עיקר המשתתפים היו בחוגים הבאים: כ-37% בספורט וכ-16% בלימוד (מחשב, תקשורת, קריאה ושפות). כ-32% מכלל המשתתפים ב-2012 ביקרו במרכזים קהילתיים בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2), כ-28% מהמשתתפים ביקרו במוסדות בדרום מזרח העיר (רובע 9), כ-34% ביפו, נוה שאנן וסביבת התחנה המרכזית (רבעים 7 ו-8) ועוד כ-6% בצפון העיר (רובע 4).

בתשע"ג (2012/13) הפעילה תנועת הנוער של הצופים, כחלק מהפעילות של החינוך העירוני המשלים לילדים, לנוער ולקהילה, 20 שבטים, מהם 3 דתיים, 3 ערביים ו-2 צופי-ים. מספר החניכים בשבטים הללו עמד על 9,000. יש לציין כי בעיר פעילות 63 כיתות צופי-ים בהן 2,270 חניכים, וכן בשנים

האחרונות קמה תנועת נוער חדשה בשם נתי"ב - נוער תל-אביב-יפו בקהילה, בה השתתפו כ-1,800 צעירים וצעירות הפעלים במגוון תחומים חברתיים וקהילתיים בעיר.

חלק נכבד מהפעילות בחינוך העירוני המשלים מכוון להענקת חינוך למבוגרים, פעילות המתרחשת במרכזים הקהילתיים, באולפנים ובמוסדות עירוניים נוספים ברחבי העיר. בתשע"ג (2012/13), במסגרות העיקריות שפעלו בתחום זה (ביניהם: מרכזים להנחלת הלשון, מרכזי תהילה, תיכון ערב ועוד), השתתפו כ-6,230 תושבים (לוח 7.9).

חלק מהחינוך העירוני המשלים מתקיים באמצעות חילופי משלחות בינלאומיות. בתשע"ג (2012/13) יצאו לחו"ל 34 משלחות בהן השתתפו 800 איש, ונתקבלו מחו"ל 21 משלחות, בהן 312 משתתפים. המשלחות מתמקדות בארבעה סוגי פעילות: 1. המשלחות העירוניות לפולין; 2. חילופי משלחות עם ערים תאומות; 3. תוכניות בחסות האיחוד האירופי - היורומד; 4. קבוצות ייצוג בתחומי האומנות והספורט.

מינהל החינוך, התרבות והספורט בעיריית ת"א-יפו הפעיל במסגרת החינוך המשלים לילדים בתשע"ג (2012/13) 30 מקהלות וחבורות זמר עם 835 משתתפים; 25 תזמורות עם 844 נגנים; קבוצות תיאטרון לילדים, נוער ומבוגרים - 63 קבוצות עם 916 משתתפים ומספר להקות מחול בהן משתתפים מאות רקדנים.

בעירייה קיימת מינהלת סל תרבות הפועלת לעידוד הצריכה התרבותית בקרב התלמידים על-ידי מכירת כרטיסי הנחה להצגות בתיאטרונים הרפרטוארים, למופעי התרבות בעיר, למוזיאונים, לקולנוע ואף לסיורים ברחבי העיר. במהלך שנת 2012, חולקו ע"י מנהלת סלי התרבות בעירייה כ-33,500 כרטיסים לתלמידים בגני הילדים (לכ-9,600 ילדים) ועוד כ-65,100 כרטיסים בבתי הספר בעיר (לכ-23,500 תלמידים מבתי ספר ממלכתיים עבריים, ממלכתיים דתיים, חינוך מיוחד וערבי). כלומר, העירייה חילקה בסה"כ כ-98,600 כרטיסיות לכ-33,100 ילדי גן ותלמידי בתי-ספר (בממוצע כ-3.0 כרטיסיות לכל תלמיד).

המחלקה למופעים של העירייה עוסקת בארגון אירועים במגוון רחב של נושאים, במיוחד בחגים ובתקופת הקיץ. בשנת 2012 השתתפו ביותר מ-80 מופעים ואירועים כ-690,000 איש. המופעים המרכזיים בשנת 2012, בהם השתתפו 50,000 איש ויותר, היו: מצעד הגאווה, פסטיבל טעם העיר ואירועי יום העצמאות. האירוע הבולט של השנה היה "לילה לבן" אירוע המארגן ע"י התאגיד העירוני "עיר עולם ותיירות" ובו השתתפו כ-100,000 איש. בשנת 2012 מספר האירועים והמשתתפים היה דומה לזה של שנת 2011 בה התקיימו כ-90 אירועים עם כ-730,000 משתתפים.

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ע"ש אריסון תפקיד כפול: מתן חינוך מוסיקלי לילדים ובני נוער מגיל 4 עד 18, ופעילות מוסיקלית המכוונת לכלל התלמידים והתושבים בעיר. בשנת 2012 מספר התלמידים בקונסרבטוריון עמד על כ-800, במסגרות לימוד יחידי (70%), קבוצתי (23%) ואקדמי (7%). מתוך קבוצת הלימוד היחידי כמחצית המשתתפים למדו נגינה בפסנתר (39%) או בכינור (10%) והשאר למדו נגינה בכלים אחרים.

6. ספורט ונופש פעיל

על פי הנתונים לשנת תשע"ג (2012/13), היו בתחום הספורט ההישגי בתל-אביב-יפו למעלה מ-9,000 ספורטאים (מתוכם כ-5,000 בקבוצות מחלקת הנוער) המאורגנים ב-515 קבוצות ייצוגיות מתוכן כ-285 קבוצות בגילאי ילדים ונוער וכן, 36 קבוצות לאוכלוסיות בעלות צרכים ייחודיים. הספורטאים בעיר מאוגדים ב-54 אגודות ספורט. הקבוצות פועלות ב-36 ענפי ספורט כאשר הענפים הפופולאריים בעיר הם: כדורגל, כדורסל, שייט, כדוריד, כדורעף, ג'ודו, התעמלות - אומנותית/מכשירים, טניס וסקי מים בכבלים. בעיר תל אביב יפו ישנם 632 מתקני ספורט הכוללים: מגרשי טניס, אולמות ספורט, מגרשי כדורעף, מגרשי קט-רגל (רגיל וחופים), בריכות שחייה, מגרשי ספורט פתוחים, מגרשי כדורסל וכיו"ב.

בשנת תשע"ג (2012/13) מספר המנויים במועדוני הקאנטרי הקהילתיים הסתכם בכ-21,000 איש (לוח 7.7), דומה לאשתקד. בשנה זו השתתפו 240 גני ילדים וכ-7,900 ילדי גן בפרוייקט "לגדול ספורטיבי" החושף את הילדים לפעילות ספורטיבית ולחשיבותה בחיי היום-יום. בבתי-הספר בעיר היו 20 כיתות ספורט בהן היו פעילים כ-650 תלמידים. בנוסף, ב-11 מועדוני ספורט בית-ספריים

השתתפו כ-2,000 תלמידים בפעילויות ספורט מגוונות. יש לציין שהעירייה מפעילה תוכנית ייחודית לנוער הגאה - בפעילויות הספורטיביות שמתקיימות במסגרת זו השתתפו כ-800 בני נוער. בשנת 2012 התקיימה בעיר ריצת המרתון המסורתית ובה השתתפו רבבות רצים מקרב תושבי העיר ומערים אחרות.

7. קרן יהושע רבינוביץ לאמנויות - תל-אביב

הקרן נוסדה בשנת 1970 במטרה לתרום להעשרת חיי התרבות והאמנות בעיר תל-אביב-יפו. בשנת 2012 תמכה הקרן ביצירות בתחום הספרות, המוסיקה, המחול, והאמנות הפלסטית. כמו כן, תמכה הקרן בפרס תיאטרון הפרינג' וחילקה שורה של פרסים: פרס ע"ש שוש אביגל במסגרת בית הספר למשחק יורם לוינשטיין בשכונת התקווה תל אביב, פרס ע"ש ניסים עזיקרי במסגרת התיאטרונטו, פרס השחקן המצטיין ע"ש שמוליק סגל בתיאטרון הבימה, פרס תרגום ע"ש עדה בן נחום בתיאטרון בית לסין בתל אביב, פרס הבמאי ע"ש יוסף מילוא בתיאטרון הקאמרי של תל אביב.

הקרן מקיימת, בשותפות עם הוצאת הספרים הקיבוץ המאוחד, מפעל להוצאה לאור של ספרי שירה בשם "ריתמוס" ומפעל להוצאה לאור ומפעל להוצאה לאור של ספרים בתחום המחקר הספרותי בשם "מושג".

לקרן מפעל משותף לפרויקטים באמנויות בשיתוף עם המחלקה לאמנויות בעיריית תל-אביב-יפו. במסגרת מפעל זה ניתנו כ-45 תמיכות לאמנים בתחומי האמנויות השונים.

פרויקט הקולנוע של הקרן הוא היום קרן הקולנוע הגדולה במדינה והוא תומך בהפקת סרטים עלילתיים באורך מלא, דרמות לטלוויזיה, סרטי תעודה, סרטי גמר של סטודנטים וסרטים ניסיוניים.

מדי שנה תומכת הקרן בכ-60 סרטים בתחומים השונים. איכות הסרטים מוערכת ע"י מבקרי הקולנוע והם זוכים להצלחה ניכרת בפסטיבלים בארץ ובחו"ל.

במסגרת הקרן ובניהולה פועלת קרן לסיוע לאמנים במצוקה בשיתוף מינהל התרבות ומפעל הפיס. בשנת 2012 זכו לתמיכה במסגרת זו כ-100 יוצרים בתחומי האמנויות השונים.

בשיתוף עם משרד התרבות והספורט מקיימת הקרן קרן לתרגום ספרות עברית - "עם הספר". במסגרת פעילות זו ניתנה תמיכה לתרגום לאנגלית ולשפות אחרות ליצירות ספרותיות ישראליות.